
Evropa je rodu ženského

Obsah

Předmluva	7	Alžběta I. – vášně a muži v životě veliké královny mocného impéria	100
Klotilda a přijetí křesťanství králem Franků	11	Královna Margot – otrokyň lásky	135
Doubravka Přemyslovna – propustka Polska do křesťanské Evropy	20	Marie Kazimíra – pěkná Francouzka a záchrana Vídně	168
Svatoslava-Sigrída Hrdá – z Polska na švédský trůn	31	Kateřina Veliká – milostná dobrodružství despotky v masce humanistky	203
Eleonora Akvitánská – prapočátek stoleté války	42	Královna Viktorie – románky a vášně babičky Evropy	239
Agnès Sorel – hřišnice, která zachránila Francii	60	Citace	258
Královna Markéta – paní třech skandinávských království	70	Bibliografie	262
Izabela Kastilská – pokořitelka Maurů	81		

V současné době nikdo nezpochybňuje důležitou pozici ženy ve společnosti a neomezuje její roli pouze na mateřství a vedení domácnosti. Historie nám však ukazuje, že ne vždy tomu bylo stejně. Původní obyvatelstvo Evropy bylo pravděpodobně společenstvím matriarchálním, ve kterém bylo postavení žen velmi vysoké, dokonce až dominantní. Tato společenství s největší pravděpodobností nevedla války a uctívala ženská božstva, což dokládají četné figurky ženských postav tělnatých tvarů, evidentně související s kultem plodnosti. Situace se změnila kolem roku 4500 př. n. l., kdy se na evropské území dostaly první skupiny Indoevropanů, přinášející s sebou svoji víru a kulturu, které pak postupně začaly vytlačovat původní náboženství a zvyky. Společně s rostoucím významem alochtonních mužských božstev rostl také význam mužů, kdežto společenské postavení žen se stále zhoršovalo.

Jiná hypotéza říká, že nikoli invaze Indoevropanů na evropská území měla vliv na pozdější společenskou diskriminaci žen, ale že to byl důsledek rozvoje zemědělství a chovu dobytka ve velkém měřítku. Podle této teorie vyčerpání půdy přispělo k nárůstu bojů o území a k vnitřním politickým nepokojům, mužští členové lovecko-sběračských tlup tlačili populaci k patriarchátu a unášeli ženy z jiných kmenů, aby si zabezpečili početnější potomstvo a zvýšili šance svého společenství na přežití. Postavení žen „získaných“ tímto způsobem bylo v novém kmenech podstatně horší než postavení původních členek tlupy, a protože se tento zvyk stával čím dál tím běžnějším, posílilo to dominanci mužů. Autochtonní společenství Evropy mohla tímto způsobem automaticky přijmout patriarchální model i přesto, že náboženství, která uctívala, přikládala velký význam ženským božstvům.

Nezávisle na příčinách tohoto jevu byla společnost starověkého Řecka, které považujeme za kolébkou západní civilizace, zcela nepochybně společ-

ností patriarchální a postavení žen v ní bylo velmi nízké. O něco lépe se ženám vedlo v dobách římského císařství, svoji nezávislost však opět ztratily ve středověku. Dominující společenskou vrstvou v té době bylo rytířstvo, což souviselo s kulturou kultu síly, jež nejvíce oceňovala fyzickou zdatnost muže a znehodnocovala slabé pohlaví. Tehdejší filozofie a teologie ženám také nepřály, neboť v nich viděly zdroj zla, slabá stvoření náchylná k manipulaci nečistými silami, bytosti, které jsou ze všech hledisek horší než muži. Sexualita žen byla degradována do sféry profanum. Seznam zákazů omezujících svobodu žen byl velmi dlouhý, počínaje zákazy a příkazy ohledně sexu a konče zákazem nošení odkrytých vlasů. Toto všechno mělo za následek ztrátu právní subjektivitu ženy, ztrátu její celkové nezávislosti na mužích. Změny v situaci žen měly vliv na jejich postavení v pozdějších epochách, ba dokonce na evropskou medicínu.

V medicínské terminologii dlouho neexistovaly samostatné kategorie popisu detailů ženské anatomie, pro kterou se používaly pojmy týkající se muže! Vnímání ženy jako podřadného stvoření se udržovalo až do konce 18. století, a teprve Francouzská revoluce zavedla úplné zrovnoprávnění pohlaví a dala ženám stejná práva jako mužům. Tato práva drasticky omezil francouzský císař Napoleon Bonaparte, v soukromí veliký obdivovatel něžného pohlaví, jehož občanský zákoník zbavoval ženy mj. práva disponovat s majetkem a přikazoval jim naprostou poslušnost vůči manželovi. Napoleonská armáda při postupném dobývání evropských zemí rozšiřovala ustanovení tohoto zákoníku na ovládnutá území. V zákonodárství některých zemí se dokonce zachovala až do poloviny 20. století.

Na další změnu svého sociálního statusu si ženy musely počkat až do 20. století. Vlny po sobě jdoucích feministických hnutí vybojovaly postupně, po počátečních neúspěších, hlasovací právo pro ženy, rovný přístup ke vzdělání, práci a odměňování. Dnes žijeme ve společnosti, v níž platí stejná práva pro všechny občany a kde nikoho nenapadne bránit jakékoli ženě v tom, aby se ucházela o nejvyšší státní úřad.

Při pohledu na historii žen v Evropě od dob středověku se může zdát, že role představitelky něžného pohlaví v dějinách byla zanedbatelná. Toto tvrzení je však od základu nepravdivé. I přes omezená práva a závislost na mužích ženy významně zviditelnily svoji přítomnost na stránkách dějin mnoha evropských států. Oklikou nebo přímo měnily dějiny Evropy, jako třeba Klodilda, díky níž Chlodvik přijal křesťanství, anebo Doubravka Přemyslovna,

kteřá naši zemi přivedla do křesťanské Evropy. Některé ženy, jež byly velkými morálními autoritami, radily světským a církevním představitelům, jiné, jako například Agnès Sorel, využívaly toho, čím je bohatě obdařila matka příroda – krásy, vrozeného půvabu a sex-appealu –, a pobízely vládce k rozhodným krokům proti nájezdníkům. Ukazuje se, že dokonce i ty, které do historie vstoupily jako bezohledné vládkyně, nezapomínaly na to, že jsou ženami, a uměly vášnivě milovat. Příkladem by mohla být Eleonora Akvitánská, která se značně přičinila k rozpoutání stoleté války, anebo Kateřina Veliká, jíž za korunu vděčil náš poslední král Stanislav August Poniatowski. Dokonce babička Evropy královna Viktorie, ve všeobecném povědomí zapsaná jako noblesní stará dáma v poněkud nemódním oblečení, se do pozdního věku nestránila intimních požitků.

A právě citový život, vášně, velké i menší lásky žen, jež osud postavil po bok významných vládců nebo které vládly samostatně či výrazně zaznamenaly svoji přítomnost na stránkách dějin našeho kontinentu, je tématem této publikace. Výběr postav je pochopitelně subjektivní, ačkoli při psaní jsem se snažila přiblížit čtenářům ženy výjimečné, takové, o kterých slyšeli všichni, ale také ty, na něž vzpomínky zmizely v šeru dějin. Doufám, že se mi podařilo dokázat, že navzdory tomu, co nám zarputile vtoukají do hlavy někteří historikové, mají city vliv na osudy jedinců a potažmo na dějiny národů.